

BARN TANDLÄKARBLADET

SVENSKA PEDODONTIFÖRENINGENS MEDLEMSBLAD

Nummer 1-2016 / Årgång 29 ISSN 2001-9483

Innehåll

- [Styrelsen](#)
- [Sektionerna](#)
- [Från redaktionen](#)
- [Kalendarium](#)
- [Nästa nummer](#)
- [Ordföranden har ordet](#)
- [Sektionerna rapporterar](#)
- [Hej Jämtland – Härjedalen](#)
- [Amelogenesis](#)
- [Mitt liv som pensionär](#)
- [IAPD 2015 i Glasgow](#)
- [Traumasymposium](#)
- [Boktips](#)
- [Blivande kollegor](#)
- [Nyblivna specialister](#)
- [Stipendier att söka](#)
- [Barn i asylprocessen](#)
- [Mer än tänder](#)
- [Nyttiga länkar](#)

BARNTANDLÄKARBLADET
ISSN 2001-9483

Organ sedan 1989 för
Svenska Pedodontiföreningen
Swedish Society of Paediatric Dentistry
Ansvarig utgivare: Georgios Tsilingaridis

Omslagsbild:

Ume älv fotograferad från Umeås motsvarighet till
Manhattan "Ön" under vår-vintern. By night.

Fotograf Hans Forsberg

Styrelse

Ordförande:

Georgios Tsilingaridis
Pedodonti Eastmaninstitutet,
Dalagatan 11
113 24 Stockholm
Georgios.Tsilingaridis@ftv.sll.se

Sekreterare:

Tita Mensah, Karlstad
tita.mensah@liv.se

Kassör:

Catarina Falk Kieri, Umeå
catarina.falk.kieri@vll.se

Övriga ledamöter:

Gunilla Klingberg, Malmö
gunilla.klingberg@mah.se

Susanne Brogårdh-Roth, Malmö
susanne.brogardh@mah.se

Nina Sabel, Mölndal/Göteborg
nina.sabel@vgregion.se

Sektionerna

Norra sektionen:

Ordf: [Catarina Falk Kieri, Umeå](#)
Sekr: Åsa Hasselblad Larsson, Luleå
Kassör: Theres Poulsen, Sundsvall
Ledam: Anne Hultgren-Talvilahti, Falun
Johanna Gyll, Umeå

Östra sektionen:

Ordf: [Maria Reventlid](#), Stockholm/Växjö
Sekr: Mia-Mariana Penttinen, Norrköping
Kassör: Ida Brännemo, Huddinge
Ledam: Maria Lundmark, Huddinge
Stina Ekström, Stockholm

Södra sektionen:

Ordf: [Danijela Toft](#), Malmö
Sekr: Juliane Kleber, Malmö
Kassör: Gunilla Magnusson, Helsingborg
Ledam: Carina Norberg, Karlskrona,
Henrik Berlin, Malmö

Västra sektionen:

Ordf: [Britta Sillén](#), Karlstad
Sekr: Marianne Rythén, Mölndal
Kassör: Helén Isaksson, Jönköping
Ledam: Caroline Hafström, Göteborg
Nina Sabel, Mölndal
Lisa Jagers, Skövde

Från redaktionen

När vi i norra sektionen började vår period av Barntandläkarbladet så var det vår-vinter här i Umeå. Med sitt speciella ljus som omslagsbilden illustrerar. Nu på slutet är det solsken och sommar dygnet runt.

Stort tack till alla engagerade pedodontister och blivande pedodontister för att ni gjort detta nummer av Barntandläkarbladet trevligt och innehållsrikt. Ni som "inte hunnit" i detta nummer är välkomna med era bidrag till nästa.

Detta nummer präglas av Gunillas fina avhandling. Ytterligare forskning som visar att barn är underbehandlade. Barn berättar inte om sina problem om de inte får precisa frågor av en vuxen som förstår barnets problem och hjälper. Barnet vet inte annat, jobbar på en positiv identitet, tycker ofta det är pinsamt om det är något "fel" på det och försöker vara som alla andra.

I linje med detta, att barnet inte för sin egen talan är Margaret Grindefjords beundransvärda initiativ till ett akademiskt barntandvårdscentrum. Vi ser fram emot att få läsa mer om detta.

Pedodontister är så trevliga så tidningen kan inte bli annat än trevlig. Det finns också så många duktiga pedodontister med otrolig kapacitet på olika områden. Stort tack till Jan Berdén för att du gjort en fungerade mall till Barntandläkarbladet och dessutom gjort layout för största delen av detta nummer. Tack också för att du med största tålamod handlett dina inte fullt så fullfjädrade kollegor. Vidare utveckling av handläggandet lovar Jan också.

Det ger Barntandläkarbladet möjlighet att vara samanhållande för pedodontin och ger oss ett organ för att påverka.

Hoppas att detta nummer ska bli trevlig och intressant läsning i "sommarens lata hängmatta". Vi önskar er alla en riktigt sköööön och avkopplande sommar!

Eva Leksell

Bild på redaktionen på nästa sida

Kalendarium

- 11-13 aug 2016- -[IADT Kongress, , Brisbane, Australien](#)
- 22 sept 2016 -[Barn i asylprocess – nya utmaningar i tandvården, Clarion Sign Hotell, Stockholm](#)
- 20-22 april 2017 -EAPD, interim seminar, Torino Italien
- 17-18 aug 2017 -NFH, Nordiskt møte Reykavik, Island
- 20-23 juni 2018 -EAPD, [Lugano, Schweiz](#)

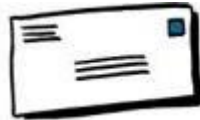

Nästa nummer

Nästa nummer planeras till Nov-Dec 2016. Material till detta nummer bör vara redaktionen tillhanda senast den 10 /11 2016.

Bidrag till tidningen insändes till Eva Leksell

Klicka på brevet

Materialet bör bifogas som bilaga i mail i RTF-format eller som Word-fil. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och ev. korta ner insända texter.

OBS!

Text och bild ska skickas som separata bilagor. Bilder bör vara i JPG-format med en upplösning på minst 300dpi och en storlek på ca. 1280x1024 bildpunkter. Ange vem som har tagit bilden och äger rättigheterna till bilden.

I nästa nummer:

- Rapport från fokusdagar

Skicka in redan nu om du har något som du vill bidra med. Eller en rolig bild som du önskar att få med.

Redaktionen

Ordföranden har ordet

Sommaren närmar sig med stormsteg och det har hänt en del under de första sex månaderna.

Tänkte börja med berätta lite om vad styrelsen har arbetat med de första 6 månaderna. Vi har arrangerat vårmötet i Marstrand som blev väldigt lyckat, ämnet var slemhinneförändringar och kirurgi och lockade nästa 70 deltagare, riktigt kul!

Vi har också tagit beslutet att inte anordna Barntandvårdsdagarna i år och istället anordna en fokusdag i Stockholm om asylsökande/ensamkommande flyktingbarn.

Detta beslut var svårt och ta men vi kände att vi behövde göra det. Under förra årets sista månader kom det till Sverige ungefär 40000 barn (både ensamkommande och med anhörig) och detta har inneburit en utmaning för tandvården, därför kände vi att en fokusdag med detta tema och riktad till tandläkare, tandvårdschefer och beställare var nödvändig. När ni läser detta så har ni alla fått en inbjudan på mailen.

Vidare så har styrelsen träffat ordförande för tandhygienistföreningen under våren. Vi diskuterade att grundutbildningens innehåll avseende pedodonti varierar runt om i landet och att de tandhygieniststudenter som väljer att gå tre år får en bättre utbildning i pedodonti. Detta såg vi alla som ett problem eftersom tandhygienisternas kliniska arbetsuppgifter innehåller en stor del barntandvård. Vidare så saknade tandhygienisterna möjligheter till vidareutbildning inom pedodonti och kanske kan vi i framtiden samarbeta kring detta område.

Jag har också som representant för SPF varit på internat med övriga ämnesföreningar angående de

nya specialisttjänstgöringsföreskrifterna. Arbetet pågår för fullt och ämnesföreträdarna på fakulteterna och jag kommer att träffas och arbeta med de specialistspecifika målen.

SPF har också svarat på remissen *Ett tandvårdsstöd för alla – fler och starkare patienter (SOU 2015:76)* där vi stödjer utredningens förslag att uppgifter om barn och ungdomar bör ingå i tandhälsoregistret och att det i förlängningen ska bidra till att nationella riktlinjer för barn- och ungdomstandvård tas fram.

Under våren har också barnrättighetsutredningen lämnat förslag på att barnkonventionen ska bli lag för att stärka barnets rättigheter i svensk lagstiftning. Detta är mycket bra och vi inom tandvården måste arbeta med att möta de krav som barnkonventionen ställer på att beakta barnets bästa och fatta beslut utifrån barnets behov.

För att fortsätta med ST-spåret, så har nu den första nationella ST-kursen för samtliga specialiteter avslutas. Nästan 90 stycken ST examinerades i ämnet Samhällsodontologi i Stockholm i slutet på maj. Kursen har under våren varit på videolänk. Det har varit otroligt roligt att genomföra denna

Kurs och examinationen var väldigt intressant.

Framförallt att det var så många gemensamma faktorer som identifierades oavsett specialitet. Faktorer som behovet av vidareutbildning av allmäntandvården, samverkan över gränserna, att det behövs gemensamma riktlinjer och slutligen att vi måste påverka politiker att munnen är en del av kroppen.

I Stockholm har det också hänt en del. Eastman-institutet är nu åter i drift efter att det har renoverats under 2 år. Nu arbetar 200 personer och samtliga specialiteter är närvarande.

För pedodontin kom det i slutet av maj månad en glädjande nyhet. Landstinget kommer att tillsammans med Folktandvården och Karolinska Institutet starta ett akademiskt barntandvårdscentrum. Forskningen ska koncentreras på kariesförebyggande arbete för förskolebarn och odontologisk behandlingsforskning. Föreståndare blir Margaret Grindefjord.

Efter sommaren väntar ganska mycket. Först är det IADT-kongressen (International Association of Dental Traumatology) i augusti i Brisbane, Australien, sen har vi fokusdagen som vi anordnar i

Stockholm om asylsökande/ensakommande flykt-
flyktingbarn, promota den i era landsting, och
sedan är det Odontologisk Riksstämman i Stockholm
den 16-18 november.

Föreningen bidrar med symposier kring behand-
lingsstrategier inom karies, posttraumatisk stress
hos barn och ungdomar och annat.

Slutligen, föreningens forskningsstipendier, glöm
inte att skicka in ansökningar på bra studier/projekt.
Sista ansökningsdatumet är 1 september.

Jag vill avsluta med att önska er alla en riktigt
GLAD SOMMAR med mycket värme och sol och
att ni får en välförtjänt vila med nära och kära.

Georgios Tsilingaridis

Bild: Hammarby Sjöstad

Sektionerna rapporterar

Rapport från [Södra sektionen](#)

Nu är det maj och vi har lämnat aprilväder bakom oss och välkomnar solsken och värme till Skåne.

Vi började 2016 med att tacka av Elisabeth Lager för hennes utmärkta arbete som sekreterare i styrelsen och välkomnade Juliane Kleber som vår nya sekreterare. För övrigt blev styrelsen under år 2016 oförändrad (se bild).

Vi höll årsmöte den 6 april i Malmö på Tandvårdshögskolan. Styrelsevalet resulterade i nya förändringar för år 2017. Nya styrelsen kommer att presenteras när den tillträder vid årsskiftet 2016/2017.

Under kvällen presenterade vår inbjudna föreläsare Anna Paulina Wiedel, som är ortodontist på avd för Käkortopedi på Käkkirurgen i Malmö/Lund, sin avhandling ”Fixed or removable appliance for early orthodontic treatment of functional anterior crossbite. Det var ett mycket intressant ämne som engagerade.

Slutsatsen var att båda behandlingsmetoderna är lika effektiva när det gäller att korrigera bettavvikelsen men fast tandställning är 3000 kr billigare än en avtagbar.

Nu pågår planering inför hösten och den traditionella höstföreläsningen.

Södra sektionens styrelse önskar alla en riktigt skön sommar!

för Södra sektionen: *Danijela Toft*
Ordförande

Rapport från Västra sektionen

Från ett för tillfället svalt Värmland efter värmeböljan kommer här en rapport om Västra Sektionens aktivitet.

Eftersom vi ska ansvara för pedodontins program på Riksstämman i höst har det varit mycket att ordna för att få till ett bra program och nu är det mest detaljer kvar.

Själva är vi rätt nöjda med innehållet och hoppas det ska väcka ert och många andras intresse. Väl mött i Älvsjö när det blir dags!

Vi hoppas även på god uppslutning till årsmötet i höst. Det anordnas i Skövde och inbjudan har gått ut till VSP-medlemmarna via mail.

Temat kommer att vara FLUOR och medverkande är nyligen disputerade tandhygienisten Eva-Karin Bergström samt över tandläkare Anita Alm.

Västliga hälsningar,
Britta Sillén

Foto: Britta Sillén

Rapport från Norra sektionen

Skriver denna rapport sittande på balkongen i kvällsolen med en kopp te. Kan konstatera att våren nu äntligen har kommit till Umeå, svanarna på slätten har dragit vidare upp mot fjällvärlden och vårfåglarna hörs i skogen.

Vi i Norra sektionen har ägnat/ ägnar våren åt Barntandläkarbladet. Vi känner oss lite ringrostiga men hoppas på att bli mer varma i kläderna så småningom. Vi är tacksamma för alla trevliga bidrag som inkommit.

Årsmötet tänker vi ha i september, datum ej bestämt ännu. Styrelsen är alltså densamma som tidigare.

Vi fortsätter med våra inspirerande terapimöten över videolänk (Falun-Sundvall-Umeå-Luleå), som vi har sista fredagen varje månad.

*Vid tangentbordet
Catarina Falk Kieri,
ordförande Norra Sektionen*

Rapport från Östra sektionen

” Vintern slutligen släppt sitt grepp om oss. Nu flödar istället solen in genom fönstret på kliniken och de huttrande dagarna är ett minne blott.

Den mörka och för många tunga vintern utmanar vår förmåga att härda ut och vi ges möjlighet att träna på att finna guldkornen i tillvaron.

Eastman är nyinvigt och vi har haft vårt årsmöte där. Ett guldkorn var när ötdl Gunilla Pousette Lundgren föreläste för oss valda delar från sin avhandling ” Early Restorative Rehabilitation of Children and Adolescents with Amelogenesis Imperfecta” som hon försvarat med den äran den 6 november 2015.

Återkommer per mail med inbjudan i höst till föreläsning.

*Hälsningar från hela styrelsen via
Maria Reventlid, Ordförande*

Hej Jämtland – Härjedalen

Det är ett mycket tacksamt uppdrag för mig att få lära känna trevliga kollegor i Jämtland Härjedalen och få arbeta på konsultbasis utlånad från Umeå till Östersund.

Här finns en lärorik och trevlig pedodontitjänst att söka !

Fantastisk natur

Utsikten över Frösön och Storsjön är oöverträffad och havsörn seglar majestätiskt på himlen. Friluftslivet lockar alltid med något varje säsong (se bilder). Många har årskort på Åreskutan och frysarna fulla med bär, vilt kött och fisk.

Specialisttandvård på sjukhuset

Specialisttandvården är lokaliserad på sjukhuset och det är nära och lätt att samarbeta både med andra specialister, logopeder och läkare. En av ortodontisterna går forskarskolan. Det finns två protetiker och två käkkirurger. Parodontolog och bettfysiolog är på deltid.

Konsultarbete

Eftersom jag arbetar på konsultbasis innebär det att jag bedömer alla nya remisser och besvarar. Kollegorna inom allmäntandvården är vana vid att utföra de flesta behandlingarna själva men behöver hjälp med utredningar av ovanligare tillstånd samt stöd inför behandlingsplanering av mer sällsynta och komplexa patientfall. Patienterna kallas till pedodontin för information och för att utföra vissa behandlingar, få "second opinion" och stöd.

Ortodontiasistenutbildad pedodontisköterska

Pedodontitandsköterskan Barbro Svensson känner de flesta inom tandvården och "kan" dessutom en stor del av patienterna vilket gör att arbetet flyter smidigt. Hon är så rutinerad att hon kan "slussa" patienterna rätt så att de får den vård de behöver även om pedodontist inte alltid finns på plats. Barbro tar också inskolningar, avtryck och röntgen.

Tacksamma familjer

Arbetet som pedodontist är mycket intressant och alltid lärorikt. Barnunderlaget är cirka 30 000.

	2015
23 Jämtlands län	
0 år	1 400
1 år	1 361
2 år	1 327
3 år	1 334
4 år	1 419
5 år	1 483
6 år	1 431
7 år	1 444
8 år	1 432
9 år	1 434
10 år	1 401
11 år	1 433
12 år	1 398
13 år	1 335
14 år	1 267
15 år	1 234
16 år	1 283
17 år	1 219
18 år	1 337
19 år	1 365

Barbro på Frösöns golfbana

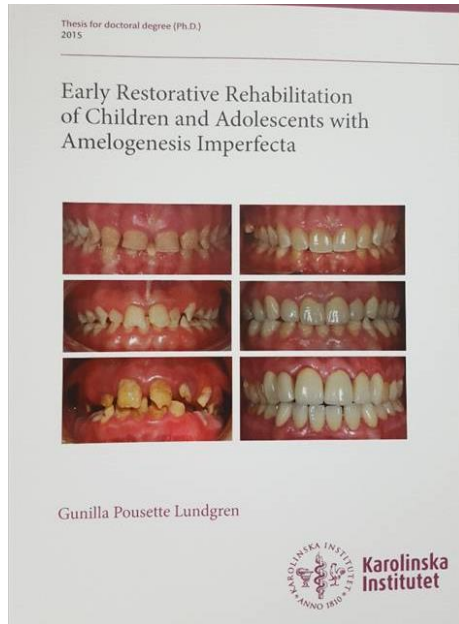
Många tacksamma och trevliga barn och familjer men så olika. De kan komma från sameland, vara nyanlända svenskar, en del har föräldrar som veckopendlar, bor i Åre men pendlar för arbetet exempelvis till Stockholm.

Eva Leksell, PhD

Övertandläkare i pedodonti, Umeå

Amelogenesis imperfecta

Nu har jag äntligen gjort vad jag önskade redan när jag som nyutexaminerad tandl fick extrahera totalförstörda framtänder på en ung flicka med amelogenesis imperfecta (AI). Jag har fått möjligheten att undersöka patienter med AI, kvaliteten på vården, tidig permanent lösning för patienter med AI, hur patienterna upplevt sin situation, och vad de önskar från oss – vilket inte är minst viktigt!

Huvudhandledare: professor Göran Dahllöf
Bihandledare: professor Mats Trulsson, doc Agneta Karsten, doc Anette Wickström.

Opponent: professor Margareta Molin Thoren.

Betygsnämnden: bland andra prof Ivar Espelid, doc Anna-Lena Östberg, doc Pernilla Lif-Holgersson.

Avhandlingen handlade om unga patienter med Amelogenesis imperfecta (AI).

AI är en ärftlig genetisk defekt i emaljbildningen. Prevalensen varierar mellan 1/14 000 till 1/700. I Dalarna finns många patienter med AI med stora behandlingsbehov.

Fyra delarbeten har undersökt; 1. hållbarhet och kvalitet av tidigare utförd behandling; 2. om det är möjligt att göra permanent terapi med keramiska kronor i ett tidigare skede utan biverkningar. 3. Hur oral hälsa relaterar livskvalitet, tandvårdsrädsla och attityd till tandvård före och efter tidig kronterapi påverkas när man har AI. 4. Hur patienterna upplever sin livssituation före och efter kronterapi.

Patienterna med AI delades in efter fenotyperna Hypoplastisk AI och Hypomineraliserad/hypomaturiserad AI.

Indelningen valdes då Hypoplastisk AI har emalj av normal kvalitet men mindre kvantitet av emalj medan vid AI av Hypomienraliserad/hypomaturiserad typ är emaljen av sämre kvalitet men normal kvantitet. Detta kan ha betydelse för retention av olika material.

I det första delarbetet undersöktes 83 patienter med AI i åldern 6-25 år (40 pojkar och 42 flickor) och deras matchade kontroller från allmäntandvården (1). Vi granskade även journaler för patienterna 10 år tillbaka. Målet var att undersöka kvalitet och livs-längd på utförda restaurationer samt sensitiviteten i tänderna hos patienter med AI.

Vi fann att antalet tandvårdsbesök för patienterna med AI var mycket högre, $2,9 \pm 1,7$ per år jämfört med kontrollernas $1,9 \pm 1,2$ ($p < 0,001$).

Antal omgjorda fyllningar i permanenta tänder var också mycket högre i AI gruppen, $24,7 \pm 35,1\%$ jämfört med $9,2 \pm 23,7\%$ hos kontrollerna ($p < 0,001$). Komposit höll signifikant sämre i AI gruppen, än hos kontrollerna ($p < 0,001$).

De porslinskronor som gjordes på patienter med AI visade signifikant högre hållbarhet än komposit fyllningarna. För att uppskatta patienternas sensitivitet i tänderna använde vi visual analogue scale – VAS. Uppskattad smärta var $4,0 \pm 2,6$ hos AI gruppen och $1,3 \pm 1,5$ i kontrollgruppen ($p < 0,001$). Analgetika brukar rekommenderas för barn med VAS över 3,0 vilket bekräftar att patienter med AI har klara besvär med sensitivitet i sina tänder.

I det andra delarbetet jämfördes behandlingsresultatet av två typer av keramiska kronor, IPS e-max press och Procera (2),

Vi undersökte också komplikationer vid tidigt utförd kronterapi. Patienter med grav AI i åldern 11-22 år som önskade protetisk behandling fick efter randomisering kronterapi (12 pojkar och 15 flickor, 15 med hypoplastisk AI och 12 med hypominerali-serad/hypomaturerad AI).

Samma typ av krona randomiserades för fronten, var käke för sig och i sidopartierna randomiserades första kronan, sedan utfördes den andra kronotypen i andra käkhalvan enligt ”split mouth” modell. 119 Procerakronor och 108 IPS e-max press kronor utfördes på 27 patienter med AI som var i behov av omfattande restorationer.

Kvaliteten på kronorna var efter 2 år bra, 97 % visade excellent eller acceptabel kvalitet, och endast en krona fick göras om på grund av en fraktur cervikalt (när vi behandlade tanden endodontiskt). Vi fann ingen skillnad mellan kron typerna.

Känsligheten i tänderna minskade signifikant (mätt med VAS) efter kronterapi i alla fall utom tre. Av dessa tre visade en patient ökad känslighet utan synbar orsak, en apikal osteit och en patient pulpit. Fyra fall med endodontiska besvär hittades bland de 227 kronorna, samtliga på patienter som var 18

eller 19 år vid cementeringen. Alla patienterna med apikala ostiter hade trauma i anamnesen. Ingen krona lossade. Uppföljningstiden var minst två år - eftersom kronorna utfördes när den enskilda tanden eller tandgruppen nått tillräcklig eruption medförde det att 80 kronor hade en uppföljningstid på mellan 4 och 5 år. Incisiverna behandlades vanligtvis först och fick därmed längsta uppföljningstiden.

I delarbete tre undersökte vi via enkäter upplevd oral hälso-relaterad livskvalitet OHRQoL, attityd till tandvård, tandvårdsrädsla och före och efter behandling av grav AI med keramiska kronor (3).

Förutom kontrollerna från allmäntandvården tog vi kontroller med molar incisor hypomineralisation (MIH) och patienter med läpp-käk och gomspalta (LKG) till jämförelse om livssituationen före kronterapi. VAS jämfördes för patienter med AI och kontroller från allmäntandvården. Upplevelsen av OHRQoL skilde sig signifikant mellan kontrollerna och de övriga grupperna.

Patienternas livskvalitet ökade markant efter 2 år när de med grav AI hade behandlats med keramiska kronor. Framförallt det psykosociala och utseende-relaterade faktorerna påverkade livskvaliteten.

När det gällde sensitiviteten före och efter behandling stämde inte enkätresultatet överens med VAS mätningen, vilket vi i studie 4 senare kunde konstatera berodde på att man före behandlingen trodde att smärtan i tänderna var ett normalt tillstånd och först efter behandling med keramiska kronor förstod hur det kändes att vara utan smärtan.

Vi fann att patienter med AI inte visade någon ökad tandvårdsrädsla eller mer negativ inställning till tandvård jämfört med kontrollerna från allmäntandvården medan patienter med MIH och LKG visade signifikant mer tandvårdsrädsla och de hade en signifikant mer negativ attityd till tandvård än både kontroller och patienter med AI. Trots den

omfattande protetiska behandlingen ökade inte tandvårdsrädsla och inställningen till tandvård försämrades inte heller.

För att bättre förstå hur patienter med AI upplever sin livssituation djupintervjuades i delarbete fyra patienter med AI (4).

En extern psykolog, Tove Hasselblad, genomförde djupintervjuer med 7 patienter som fått keramiska kronor. Patienterna var mellan 9 och 22 år när första kronorna cementerades och 16-28 år vid intervju-tillfället. Patienterna hade behandlats protetiskt med mellan 6 och 24 kronor.

Vi kunde identifiera några huvudteman; Störningar i den dagliga tillvaron, Hur man hanterade dessa störningar; Normalisering av den dagliga tillvaron. Framförallt stördes patienterna av ilningar i sina tänder och besvär även efter att man ätit något som kunde ila, exempelvis en apelsin. Det framkom också att man hade trott att dessa ilningar var ett normaltillstånd och att man först efter kronterapi förstod hur mycket tid och kraft man som patient hade lagt ned på att undvika ilningar. Man hade också undvikit nya kontakter, undvikit att visa sina tänder och skämts för sina tänder. Oförståelse från omgivningen var ett annat problem,

Tandvårdspersonal och lärare nämndes som personer som ifrågasatte tandvårdsproblemen.

Patienterna berättade att de upplevde att de blev ”normala” tandvårdspatienter, kunde skratta och vara öppnare i kontakt med andra personer efter behandlingen. Ingen av patienterna ansåg att behandlingen hade utförts för tidigt och några hade önskat få den tidigare.

Sammanfattningsvis kom vi fram till att tidigare rekommenderad terapi med kompositpåläggningar har en kort hållbarhet hos patienter med AI och att tidig terapi med keramiska kronor har mycket bättre hållbarhet.

Vi kunde konstatera att det är möjligt att utföra keramisk kronterapi i tidigt skede med god hållbarhet och få komplikationer.

Oral hälsorelaterad livskvalitet var klart påverkad hos patienter med AI och tidig kronterapi medförde ingen ökad tandvårdsrädsla eller någon negativ attityd till tandvård.

AI hade en grav påverkan på patienternas livssituation i form av smärtor, att känna sig generad och att få lov att förklara sina problem inför tandvårdspersonal som inte hade kunskap om AI.

Slutsatsen är att vi pedodontister har stort ansvar för att dessa patientgrupper behandlingsplanernas tidigt och erbjuds en hållbar terapi i tidigt skede för att undvika frekventa omgörningar, onödigt smärta och socialt undvikandemönster.

[Early restorative rehabilitation of children and adolescents with amelogenesis imperfecta.](#) Pousette Lundgren, Gunilla. Inst för odontologi / Dept of Dental Medicine 2015-10-13T13:01:27Z. ISBN: ISBN 978-91-7676-100-7

HUR GICK DET SEDAN?

(MITT LIV SOM PENSIONÄR)

Hm... helt rätt, det är fullt i agendan.

Tur jag bor på stambanan mellan Göteborg och Stockholm. Nästan varje vecka åt endera hållet. Fem barnbarn och en aldrig mor i Karlskrona (90 år) håller en igång. Hustru och resor. Sedan ska jag ju träffa Theres, Tariq och Tina emellanåt.

Sedan är det ju Apoloniae Hvenner i Jönköping och lite (ut)forskning också. Ja, så var det ju det här med genetikintresset också. Låt oss ta det från början...

De sista 7 åren, innan jag blev 65, 2006-2013, tillbringade jag på pedodontiavdelningen på Tandläkarhögskolan i Umeå. En fantastisk arbetsplats med ett gediget gäng som verkligen ställde upp för varandra när det knep. Under de här åren hann jag med att vara klinisk handledare för fem ST-tandläkare. När jag ser vad dessa utträttar idag är jag mycket stolt.

I april 2013 examinerades Theres Poulsen och eftersom hon haft en uppdragsutbildning från land-

"en trött fågelskådare som hellre fikar"

tinget i Västernorrland så var det bara att starta tämligen omgående i Sundsvall.

Välkomstpresentationen var 63 remisser som väntade på insats. Ansvarig tandsköterska på pedodontin var nyexaminerad och hade aldrig arbetat med barn tandvård. Kliniken var uppfräschad och väl utrustad. Belägen på samma plan som ortodontikliniken och en allmän klinik på våningen under.

En bättre placering av kliniken borde ha varit på sjukhuset i anslutning till övriga specialistkliniker där eftersom vårt klientel ofta kräver konsultationer med andra specialister (förutom ortodonti) och narkostandvården bedrivs också på sjukhuset.

Efter Umeåtiden fortsatte jag att arbeta ett par dagar per månad på pedodontikliniken i Östersund. Detta avslutades i april 2014. En på många sätt trivsam klinik med gott lagarbete. Hade jag varit 20 år yngre hade jag nog fortsatt där...

Theres tillträdde sin tjänst i Sundsvall i april 2013 och hon gjorde tidigt klart att den gamle handledaren inte hade gjort sitt ännu. Att få en god klinisk utbildning är inte samma sak som att kunna sköta en specialistklinik, i synnerhet som någon företrädare inte hade funnits.

Redan i juli 2013 besökte jag Theres första gången och sedan dess har vi träffats regelbundet, ca 1-2 dagar per månad. Jag som hade sett fram emot en tillvaro där den odontologiska litteraturen skulle få en undanskymd plats blev brist ryckt ur mina drömmar.

Här gäller det att vara (hyggligt) uppdaterad. Men å andra sidan var det ju Theres uppgift att vara uppdaterad teoretiskt och min att stämma av det praktiska med henne.

- Skulle den här behandlingen ha kunnat göras på annat sätt?
- Varför reagerar och agerar patienten på det här sättet?
- Hur agerar du själv?
- Passar det att kombinera midazolam och lustgas här?
- Vore bra om du assisterar mig på den här friläggningen eller extraktionen.
- Kan du hjälpa till när jag ska ha kurs för all-mäntandvården eller resurspersonerna?

Insatserna blir således av varierande slag.

Även Folktandvården AB i Sörmland har ånyo inkallat mig efter ca 10 års frånvaro.

Olle 6 år - spanar in framtiden

Tillfälligt manfall på specialistsidan behövde fyllas ut. Inga egna patienter själv, men handledning av tandläkare under lustgas-utbildning, handledning av resurstandläkare, remissgenomgångar, fyller mer än väl ut tiden. Det blir inte så många dagar, men de känns värdefulla.

Min vinst? Kul att få hänga med ett tag till. Egen patientbehandling behövs inte, mer än 40 år av klinik räcker väl. Däremot finns mycket annat att dela med sig av innan det blir som Gösta Ekman lär ha sagt: ”när besvären överstiger lusten är det dags att sluta”.

*Hälsningar till alla
John-Erik Nyman
Katrineholm*

Reseberättelse från IAPD2015 i Glasgow

År 2014 ansökte jag om MEDA AB:s resestipendium och använde det till att resa på min första IAPD-kongress.

Mitt stipendium gjorde det möjligt att vi fick att åka två ST-kollegor till Glasgow sommaren 2015. Vi missade förvisso de fyra varmaste dagarna i Stockholm sommaren 2015 men vi hade det trevligt på alla sätt och vis.

Från Folktandvården Stockholms län AB fick vi sällskap av två övertandläkare från Pedodontin Eastman. Vi var ett rätt stort gäng från Sverige som slöt upp under första veckan i juli. Den Brittiska Pedodontiföreningen bjöd in tandläkare med intresse för pedodonti från världens alla hörn att delta i den 25:e kongressen anordnad av International Association of Paediatric Dentistry (IAPD).

Ledord för kongressen var ”The Voice of the Child” och kongressen samlade cirka 1600 personer från cirka 75 länder.

För min del som ST i Pedodonti sedan 2.5 år tillbaka, var det första möjligheten att delta på en internationell sammankomst.

Efter en resa till Glasgow via London som tog betydligt många timmar mer än beräknat så strax innan midnatt checkade vi in (inte allt för muntra) på det lilla hotellet – variant Fawltly Towers. Tur att vi är två trebarnsmorsor som är vana att sova på högkant. Vi fick nämligen en säng modell mindre bred för att vara dubbelsäng och endast ett täcke. Somnade gjorde vi dock omedelbums.

Efter avslutad karieskurs under vårterminen 2015, är det kanske bara ST-humor men att kongressbyggnaden heter SECC

(Severe Early Childhood Caries – eller vad tror ni?) (eller rätt svar: Scottish Exhibition and Conference Center) var lite passande.

Ett arenakomplex bestående av flera kongressbyggnader och med bland annan den relativt nyinvignade arenan SSE (år 2013) där flera stora tävlingar och matcher avgjort samt invigdes av skottskättlingen Rod Stewart som grannbyggnad – även kallad The Ufo.

Kongressprogrammet var gediget med över 60 föreläsare. Dagarna fylldes av föreläsningar, artikel- och posterpresentationer. Möjlighet bjöds att lyssna till flera av författarna till artiklar som man som ST plöjt igenom vid fallskrivningarna. En del fick vi även ”idolfoto” med (JSJ Veerkamp bland annat). Det var många parallella föreläsningar samtidigt som forskningsrapporter presenterades, vilket gjorde att var och en fick gå och lyssna på det som den var mest intresserad av. Det blev ett litet pusslande för att hinna höra på de olika representanterna från Sverige och Folk tandvården Stockholms län AB.

(Enda forskningsrapporten från Folk tandvården Stockholm stod Andreas för.)

Våra övertandläkare får högsta betyg för deras framträdande. Andreas Dahlander rapporterade om sin nypublicerade artikel och Georgios Tsilgaridis höll en föreläsning om parodontala sjukdomar hos barn och ungdomar.

Det var intressant att få inblick i forskningen som bedrivs världen över inom pedodontin och hur olika vi ser på våra barn och ungdomspatienter. Man inser snabbt att vi har mycket och bra forskning i Sverige av hög kvalitet. Jag behandlar själv två små flickor med Fibrodysplasia Ossificans Progressiva (FOP). Det finns 15 personer i Sverige och 800 kända i världen. Klart jag skulle lyssna på den posterpresentationen.

Jag skriver gärna mer om syndromet vid något annat tillfälle. Den information jag inhämtat på annat håll överensstämde inte på alla punkter med presentationen.

Diskussionen jag sedan hade med tandläkaren från London var i och för sig givande men jag är otroligt stolt över den profylaxinriktade vård vi har i Sverige som saknas på många håll i världen. Profylaxvård som är ovärderlig för dessa barn!

Luncherna inmundigades på kongressområdet ur lunchboxar mellan föreläsningarn

Vi hann med både shoppingtur och en promenad på det otroligt vackra University of Glasgow området.

(Pedodontipiraterna från Eastman: Stina, Caroline, Georgios & Andreas)

Kvällarna tillbringade vi med italiensk-middag med svenskgänget och galamiddag där menyn innehöll nationalrätten Haggis (en variant på pölsa med potatismos) och skottskfolkdans med män i kilt.

Avslutningskvällen hölls på Riverside Museum och en stort segelfartyg, så naturligt var vi pirater. -För visst arbetar vi med barn och ungdomar för att vi är lite barnsliga!

Tack MEDA AB för resestipendiet, och resan gav mersmak. Vi får väl se vilken som blir min nästa kongress. Närmast följande IAPD 2017 i Santiago Chile och nästa gång IAPD blir i Europa blir den 28:e kongressen i Masstricht Holland.

Stina Ekström, Stockholm

5:th Copenhagen Trauma Symposium:

Treatment challenges in dental traumatology, an evidence based approach.

Symposiet som jag hade förmånen att få åka på ägde på Rigshospitalet i Köpenham 29-30 april. Tandläkare från ca 30 olika länder deltog.

Under två dagar gavs föreläsningar om diagnostik och behandling av dentala trauman, både när det gäller akut omhändertagande och behandling på lång sikt. Resultat från nya studier presenterades.

Ett tandtrauma och dess komplikationer påverkar ofta hela familjen. Forskning visar att tandskador i högre utsträckning påverkar barnets livskvalitet än vad karies och malokklusion gör.

Tidig multi-disciplinär planering, där både barn och föräldrar är med i diskussionen, förespråkades.

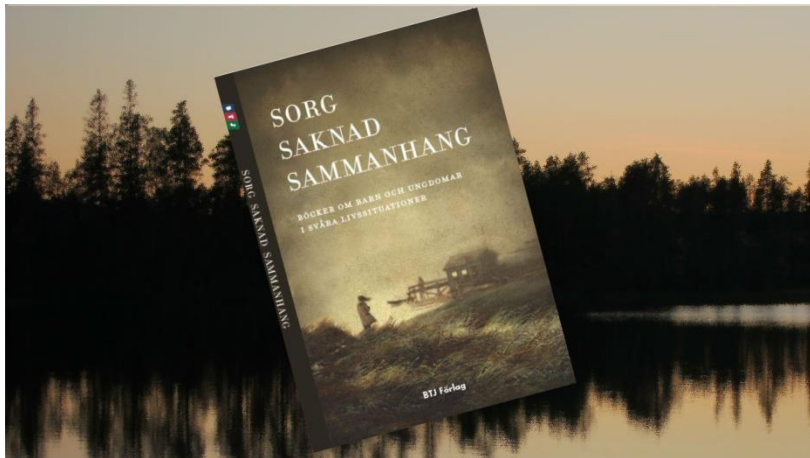
Traumaprevention diskuterades, samt hur man bäst når ut till allmänheten med information om hur akuta trauman bör hanteras. Den nya appen Dental trauma, som främst vänder sig till föräldrar och skolpersonal, rekommenderades.

En viktig uppgift för specialisttandläkaren är att förmedla sina kunskaper om akut traumabehandling till allmäntandläkare/journtandläkare då det oftast är de som först träffar den akuta patienten.

Catarina Falk Kieri

Boktips

SORG SAKNAD SAMMANHANG

Gunilla Brinck och Anna Lindberg

(BTJ Förlag 2013)

Böcker om barn och ungdomar i svåra livssituationer

- Kommer mamma att stiga upp idag?
- Är jag fortfarande en bror när du har dött?
- Varför ville min bästa vän inte leva?
- Är pappa nykter när han kommer hem ikväll?

Dessa frågor, och många fler, ställer sig många barn / våra patienter som upplever svåra livssituationer. Varje barns erfarenhet är förstås unik, men genom att läsa böcker får man ta del av andras erfarenheter, vilket för många kan innebära en tröst och lättnad. Kanske är jag inte ensam? Kanske finns det andra som upplever och känner lika som jag?

I denna tredje upplaga av Sorg Saknad Sammanhang har bibliotekskonsulent Gunilla Brinck och bibliotekarie Anna Lindberg valt ut och kommenterat ca 300 böcker som alla har det gemensamt att de belyser barn och ungdomar som drabbats av svåra livssituationer .

Boken inleds med att psykologen Kati Falk betonar hur viktigt det är att finna en känsla av sammanhang i svåra situationer. Att samtalets stödjande och förtroendeingivande ton är så betydelsefull . När en familj drabbas av sjukdom eller dödsfall kan många gånger de närstående barnen glömmas bort. Fokus läggs på den som drabbas, men även de närstående barnen drabbas! Man kan tycka att de verkar

oberörda, men i själva verket finns det en stor otrygghet, många frågor och oro hos barnet. Många kan utveckla olika symtom på ohälsa, både på kort och lång sikt, om detta inte uppmärksammas i tid. Detta gäller förstås även barn som närstående till missbrukare, psykiskt sjuka eller funktionshindrade. Därför är det så viktigt att få prata med någon, ställa frågor och berätta om sina känslor och att tid ges för detta. I sådana situationer kan litteraturen vara till stor hjälp på vägen och i att hitta ett sammanhang i det svåra.

Boken är uppdelad i fyra huvudkapitel, där ” Barn som närstående ” utgör den största delen. Här belyses olika typer av närståendesituationer; plötslig död, självmord, svår sjukdom och att leva nära psykisk sjukdom och funktionshinder och här ges många boktips t.ex. Kerstin Johanssons ” Som om jag inte fanns ” där vi träffar Elina som förlorade sin pappa i en bilolycka för fyra år sedan men här nämns även nyligen bortgångne Henning Mankells ” Katten som älskade regn ”, som berör djupa livsfrågor om frihet, längtan och kärlek. Barbro Lindgrens ”Gröngölingen är på väg” är en fin liten diktsamling för både stora och små och som redan blivit en liten klassiker. På sitt stiltypiska sätt funderar hon över livet och döden i poesins form.

I kapitlet ”Barn och våld” finns böcker om barn som utsätts för och bevittnar våld., t.ex. Christina Wahldéns böcker «Jag vill inte» och «Nu är pappa hemma.»

Personerna bakom boken

”Barn i sjukdom och kris” samlar böcker om sjuka barn eller barn som besöker vårdcentraler. Här nämns allt från Gunilla Woldes klassiska Totteböcker till Joyce Carol Oates ” Efter kraschen tog jag mig samman, bredde ut mina vingar och flög iväg”. Thomas Bergman har skrivit flera fina faktabilder-böcker om barn med svåra hjärtfel, astma och allergi samt barnreumatism som också nämns här.

Avslutningsvis finns en förteckning över facklitteratur För föräldrar och andra vuxna i barnets närhet.

Boken/ antologin vänder sig till vuxna som kommer i kontakt med barn och ungdomar i svåra situationer. Den ger en bra grund till samtal och förståelse genom Kari Falks fina inledning och att över-tygelsen att samtal med barnen är en angelägen uppgift och viktig att bära med sig.

Många böcker som rekommenderas, berör djupt och beskriver traumatiska händelser och starka känslor. De kan stundtals vara jobbiga att läsa, men samtidigt berikande och nödvändiga.

I mörkret finns en strimma ljus och framtidstro och den känslan är också mycket viktig att få fram. Barbro Lindgren har uttryckt detta fint i en dikt som också inleder boken.

Djupt, djupt inne i skogens
mörker, glimtar en annan
sorts glädje fram,
en allvarligare glädje,
i grunden besläktad med sorg.
Se magnolian! Den blommar nu!

Boken kan varmt rekommenderas till alla som arbetar med barn, träffar barn och umgås med barn, inte bara i vården ,utan i olika situationer och miljöer i livet. Lika viktigt är att förmedla boktipsen till de barn som bär sin sorg och som också själva kan behöva bli burna ibland.

Kjerstin Widman
Bitr.över tandläkare
Pedodonti / Umeå

Blivande kollegor (ST-tandläkare)

Vi frågade våra blivande kollegor följande?

1. *Var går du din utbildning och när beräknar du ta examen?*
2. *Har du någon/några dolda talanger?*
3. *Vad ska du göra i sommar?*

Här följer deras svar:

Aspa

- Min utbildning är i vackra Umeå och beräknad tid för examen är slutet på september 2016
- Jag gillar att läsa, titta på tv, prata med mina barn och laga mat samtidigt. Jag är bra på att göra många saker samtidigt.

- Åker till Grekland som varje år och umgås med familj och vänner. (Glömmer aldrig min stråhatt!)

Aspasia Giatzi

Vasiliki

- Jag går min ST utbildning i Örebro och jag beräknar ta examen november 2017.
- När det gäller medfödda talanger kan jag definitivt skryta om mitt luktsinne. Annars tycker jag om att tillverka glassmycken, men jag har lång väg att gå innan jag behärskar konsten.
- I augusti ska jag åka till Grekland och hälsa på vänner och familj.

Vasiliki Manta

Yanelys

- Jag går min utbildning i Örebro. För att få ihop utbildningen med livet som småbarnsförälder och pendlande till Helsingborg går jag nu min utbildning på deltid. Examensdatum är svårt att planera, förhoppningsvis någon gång hösten 2018.

- Jag är duktig på att dansa salsa. En förklaring kan vara mitt kubanska ursprung.
- Denna sommar hoppas jag att vi först och främst får ett fantastiskt väder. Det blir spontana utflykter och mycket utomhusbad, lek och bus med familjen. Någoting vi också ser fram emot till sommaren är att min mamma från Kuba kommer på besök.

Yanelys Lind

Frida

- Umeå, beräknas ta examen Våren -2018
- Kör motorcykel på fritiden
- Sola, bada och resa lite i Sverige.

Frida Lockner

Johanna

- I Umeå, beräknas vara färdig specialist kring årskiftet 2016/2017.
- Nja, det var dåligt med det. Men om jag skulle önska skulle jag vilja ha gröna fingrar, kunna spela trumpet eller varför inte kunna måla akvarell!
- I sommar blir det bilsemester med familjen. Slutdestinationen är Legoland, men på vägen ner och upp passar vi på att turista och träffa släkt och vänner.

Johanna Gyll

Jessica

- Jag går min teoretiska utbildning i Malmö på Tandvårdshögskolan och min kliniska utbildning i Lund. Jag beräknas ta examen sommaren 2018.
- Jag sjunger ofta både hemma och på arbetet.
- I sommar ska jag renovera altanen, umgås med familjen och besöka Legoland.

Jessica Hörström

Ann

- Jag går min utbildning i Malmö och jag gör min kliniska tjänstgöring i Helsingborg. Jag beräknas ta examen under våren 2019.
- Jag gillar att arbeta med lera och har gått en 2-årig keramik-och glasutbildning, men för tillfället står drejskivan i förrådet...

- I sommar ska jag njuta av att vara ledig med familjen. Vi ska ut och tälta med kompisar, vara ett par veckor på släktens lantställe utanför Stockholm men det blir även en del fotbollscuper med tre fotbollsspelande barn i familjen.

Ann Weibull

Nyblivna specialister

Lärosäte: Eastmaninstitutet Stockholm, placering Eastmaninstitutet och Sollentuna barn och ungdoms-specialisttandvård Folktandvården Stockholm.

Klinisk handledare: övertandläkare pedodonti Christina Tidbeck

Huvudhandledare: odont dr, klinikchef, övertandläkare pedodonti Margaret Grindefjord

Studierektor och fall-läsare: med dr, övertandläkare pedodonti Georgios Tsilingaridis

Examinator: odont dr, övertandläkare pedodonti, lektor Karin Ridell, Odontologiska fakulteten Malmö Högskola

Examinationsdagen onsdagen den 17 februari blev en perfekt avslutning på den fantastiska ST-tiden. Det har varit tre otroliga år, intensiva, lärorika och många sena nätter.

Känns nästan lite tomt, när man inte behöver sitta framför datorn när minsta tid ges eller att jag faktiskt inte bara lyssnar utan även registrerar och kan känna känslor även vid småpratande med barnen på väg hem från deras skola.

Efter att ha arbetat som tandläkare i något mer än 10 år först i Västmaland och sedan framförallt i Stockholm på Folktandvården beslöt jag mig för att söka en ST-plats i pedodonti.

Inte för att jag tvekat om ämnet, främsta anledningen att det inte blivit av är att jag fått jobba med det jag vill under större delen av min kliniska verksamhet både som nischtandläkare inom barn-tandvård på allmäntandvården och på två av Folktandvården Stockholms specialistkliniker för barn och ungdomstandvård.

Jag brinner för allt inom vårt gebit, att få hjälpa barn och i många fall se ur lyckligade de när när det vågat något nytt eller blivit av med smärtan är en adrenalinkick som vi pedodontister förunnas dagligen.

Måste erkänna att kirurgin ger en extra kick men vad vore de om man inte hade blandningen. Min fritid som förväntas bli fler timmar nu när ST-tiden är till ända kommer även i fortsättningen vara som ledare 8 – 12 timmar för barn och ungdomar inom framförallt truppgymnastik.

Kanske kommer jag att hinna sy och sticka lite mer än de senaste tre åren då det mest har varit som en belöning efter fall 10, 15, 20 och 30. Sen får vi nog skaffa en taxiskylt till bilen då vi skjutsar våra tre barn (snart 9, snart 12 och 14 år) på aktiviteter motsvarande lite mer än en heltids anställning i veckan.

Arbetsmässigt har jag tagit steget till privat pedodontist tillsammans med två kollegor och vi delar lokaler med en stor tandregleringsklinik. Från 14:de våningen i Sundbyberg har vi Stockholms bästa utsikt..

Cykelavstånd till jobbet och dagliga friläggningar känns helt rätt för mig nu, i framtiden hoppas jag kunna kombinera det med mer undervisning. Jag är även angagerad i flera föreningar knutna till tandvård och pedodonti, bland annat som ordförande i Stockholmstandläkarnas barntandvårdsförening försöker jag förmedla hur intressant och utvecklande det är att arbeta med barn till allmäntandläkarna i Stockholmsområdet. Sedan i år är jag även ledarmot i SPF östra sektionen

Vi hörs och syns, ni hittar mig på:

stina.ekstrom@ptj.se

//Stina Ekström

Hej!

Jag heter Caroline Skutberg. Första gången jag kom i kontakt med pedodontin var när jag var sju år och opererade bort dubbla mesiodens i överkäksfronten på odontologen i Göteborg. Mamma brukar skoja att det var så det långa resan började och den 17 februari i år tog examen som pedodontist på Eastmaninstitutet i Stockholm.

Ett stort tack min examinator övertandläkare Karin Ridell, som välinsatt i mina fall och gjorde examinationen till en mycket givande dag.

En stjärna på himlen vill jag ge till mina teoretiska handledare Georgios Tsilingaridis och Margaret Grindefjord men också till mina kliniska handledare Christina Tidbeck och Lena Permert och min ST kollega Stina Ekström.

Tack för att ni hjälpte mig att göra utbildningstiden till den bästa tänkbara.

Historia:

Jag är född och uppvuxen i Göteborg men gick min grundutbildning på Karolinska institutet. Efter examen 2004 bar det iväg två år till Östersund.

Tiden på folktandvården Jämtland bjöd på många spännande och utmanande möten med barn och ungdomar som väckte mitt intresse för pedodontin. Intresset växte sig bara starkare när jag 2007 började arbeta på folktandvården Stockholm. Det är svårt att toppa känslan när jag lyckas vinna ett barns förtroende och få privilegiet att hjälpa och förändra.

Jag fick så småningom möjligheten att utbilda mig till nischtandläkare i pedodonti. Efter det rådde det inga tvivel för mig att det var pedodontist jag ville bli. År 2013 började jag min specialiseringsutbildning på Eastmaninstitutet i Stockholm.

Nutid:

Mitt specialintresse inom pedodontin är tandtrauma, men som nybliven pedodontist vill jag skapa mig en bred erfarenhet inom alla pedodontins delar.

Det känns lite som om jag tagit körkort och nu gäller det att få milen i kroppen. Jag kommer fortsätta att arbeta på folktandvården i Stockholm med alla fantastiska kollegor, fördelat mellan Eastman Institutet och pedodontiavdelningen på folktandvården i Sollentuna.

Framtid:

Privat är det fullrulle med make och tre barn mellan sex och elva år. Jag ser fram emot att äntligen kunna vara en mer närvarande, utan dåligt samvete för oskrivna fall.

Sommaren hoppas jag kunna njuta av i solen på vår lilla båt i Stockholms skärgård eller bland de vackra karga västkustklipporna. Sedan lär det också bli någon fjälltur bland myggen i underbara Jämtlandsfjällen. Framför allt ska jag njuta av vad jag under tre intensiva år har presterat. För jag har sagt det förr, men säger det igen: pedodontist är världens bästa yrke

Äntligen lite mer tid för eftertanke

Caroline Skutberg

Stipendier att söka

Sista ansökningsdag är den 1 september.

Ansökningshandlingar och stadgar för stipendierna finns på

<http://spf.nu/stipendier/>

Stiftelsen Barntandvårdsdagars stipendium för nyblivna specialister i pedodonti Stipendium på 5000 kronor att användas till resa för deltagande i kurs eller vetenskaplig kongress med intresse för specialister i pedodonti. Stipendiet kan sökas av tandläkare som under det senaste året erhållit bevis på specialistkompetens i pedodonti av Socialstyrelsen. Resan skall genomföras inom en tvåårsperiod efter stipendiets erhållande. Det åligger stipendiaten att inom tre månader efter resans genomförande skriva en reserapport för publicering i Barntandläkarbladet. Till ansökan skall bifogas bevis om specialist-behörighet samt den sökandes curriculum vitae. Stipendiet utdelas i samband med Svenska Pedodontiföreningens Årsmöte.

Stiftelsen Barntandvårdsdagars stipendium för forskning och utveckling

Stipendium på 10000 kronor för forskning och utveckling inom barn - och ungdomstandvården förklaras härmed till ansökan ledigt.

Stipendiet kan sökas av alla inom tandvården som arbetar med barn och ungdomar och kan utdelas till en eller flera personer.

Stipendiet utdelas i samband med Barntandvårds-dagarna.

Det åligger stipendiaten att lämna rapport av forsknings- eller utvecklingsprojekt till Stiftelsen Barntandvårdsdagar samt för publicering i Barntandläkarbladet

Stipendier att söka

Sista ansökningsdag är den 1 september. Ansökningshandlingar och stadgar för stipendierna finns på

<http://spf.nu/stipendier/>

Arvid Syrrists rese- och forskningsstipendium

Rese- och forskningsstipendium på 10.000 kronor ur Arvid Syrrists fond för Internationellt samarbete. Stipendiet kan sökas av medlemmar i Svenska Pedodontiföreningen och kan utdelas till en eller flera personer. Stipendiet utdelas i samband med Svenska Pedodontiföreningens Årsmöte vid Riksstämman. Det åligger stipendiat att lämna reseberättelse alternativt forskningsrapport till Svenska Pedodontiföreningen för publicering i Barntandläkarbladet.

Svenska Pedodontiföreningens stipendium för juniora forskare

Stipendium instiftat av Svenska Pedodontiföreningen 2010 för att stimulera unga forskare och därmed främja vetenskaplig forskning, utbildning och utveckling inom barntandvård. Stipendiet kan sökas av medlem i Svenska Pedodontiföreningen som är inskriven som doktorand men som ännu inte disputerat.

Stipendiet utdelas i samband med Barntandvårdsdagarna. Det åligger stipendiaten att lämna rapport av forsknings- eller utvecklingsprojekt för publicering i Barntandläkarbladet.

Svenska Pedodontiföreningen – MEDA resestipendium

MEDA AB Sverige delar årligen ut resestipendium om 10000 kr. Stipendiet delas ut av representant från företaget vid Barntandvårdsdagarna. Det åligger stipendiat att lämna reseberättelse till MEDA

SVENSKA
PEDODONTI
FÖRENINGEN

BARN I ASYLPROCESS – NYA UTMANINGAR I TANDVÅRDEN

Svenska Pedodonti föreningen arrangerar fokusdag
för tandläkare och vårdplanerare:

Torsdag 22 september kl. 09.30 - 16.30 på Clarion Sign Hotell, Stockholm

Frågor som kommer belysas är:

- *Hur hanterar vi barn och ungdomar med krig och trauma i bagaget ?*
- *Vårdstrategier i barntandvården: Hur prioriterar vi ?*

Fullständigt program kommer inom kort. Sista anmälningdag 160831.

För mer information se: <http://spf.nu>

VÄLKOMNA!

MER ÄN TÄNDER

En konferens med fokus på barn under tre år

Göteborg 18 – 19 oktober 2016

”First announcement”

Välkommen till ”Mer än tänder”!

Dags för en ny ”Mer än tänder”- konferens. Den första konferensen hölls 2012 och lockade cirka 150 deltagare från hela landet.

Denna gång är temat Små barn – Stora möjligheter!

Det är väl känt att en god hälsa grundläggs i tidig ålder. Det finns en tydlig relation mellan barns munhälsa och familjens levnadsvanor. Genom samverkan med andra aktörer finns stora möjligheter att ytterligare utveckla tandvårdens förebyggande arbete. Tidiga hälsofrämjande insatser ger vinster för både individen och för samhället på kort och lång sikt.

Konferensen fokuserar på de små barnen och tandvårdens möjligheter att bidra till en god hälsa.

Föreläser under dagarna gör bland annat professor Göran Dahllöf, barnläkare Lars Gelander, kommunikatör Jeanette Ohlsson Carlborg, pedodontisterna Pernilla Lif Holgersson, Anita Alm och Tobias Fagrell m.fl.

Ur programmet:

Prevention och vård ur ett riskperspektiv, Senaste nytt på fluorfronten, hur hanterar vi fluormotstånd etc., Åtgärder för att minska skillnader i hälsa, Hälsa ur ett kulturellt perspektiv, Barnets hälsa och rättigheter, Samverkan mellan tandvård och olika aktörer

Mer information kommer i vår men boka redan nu in 18 – 19 oktober 2016.

Välkommen med frågor till: Christina Larsson, Hälsoodontologiska enheten, Folk tandvården Västra Götaland,

E-post christina.ev.larsson@vgregion.se, Tel 0702-28 01 51

FOLKTANDVÅRDEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Nyttiga länkar

- [SPF \(Swedish Society of Paediatric Dentistry\)](#)
- [IAPD \(International Association of Paediatric Dentistry\)](#)
- [EAPD \(European Academy Of Paediatric Dentistry \)](#)
- [IADR \(International Association of Dental Research\)](#)
- [FDI \(Federation Dentaire Internationale\)](#)
- [IADH \(International Association for Disability and Oral Health\)](#)
- [NFH- Sverige](#)
- [NFH- Danmark](#)
- [Dental Traumaguide](#)

Hjälp

Hej! Denna hjälpsida är för att underlätta ditt sökande i denna publikation.

”Tidningen” är uppbyggd som en serie av bildsidor anpassade för att läsas på skärmen. (1024x768 punkter alt 1280x1024 punkter)

All text som är grön och understruken [som den här](#) är en klickbar länk till antingen en sida inom tidningen en sida på nätet eller någonting annat annat.

Inom publikationen hittar du en del olika knappar med olika funktioner.

Denna knapp tar dig till innehållsförteckningen

Denna knapp till hjälpsidan

Denna knapp till nästa sida

Denna knapp till föregående sida

